

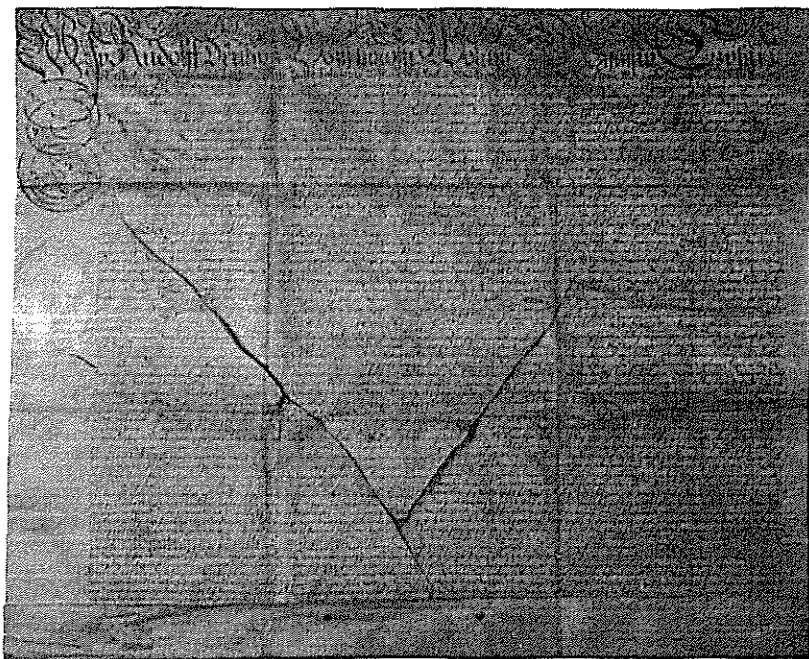
9. 7. 1609

Jiří
Just

RUDOLFŮV MAJESTÁT

SVĚTLA
A STÍNY
NÁBOŽENSKÉ
SVOBODY

HAVRAN
PRAHA
2009



*Listina Rudolfova Majestátu.
Archiv NM, Archiv České koruny, inv. č. 2293.*

RUDOLFŮV MAJESTÁT

My, Rudolf druhý, z Boží milosti volený římský císař, po všecky časy rozmnožitel říše a uherský, český, dalmatský, charvatský etc. král, etc., arcikníže rakouský, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě etc., k věčné paměti známo činíme tímto listem všem:

Jakož jsou toho všickni tři stavové království našeho českého tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí přijímající, věrní naši milí, na sněmu, kterýž léta Páně tisícího šestistého osmého již pominulého v pondělí po neděli Exaudi na hradě Pražském držán a téhož léta v pátek po památce svatého Jana Křtitele zavřen byl, při nás, jakožto králi českém, toho se vši ponížností a poddaností snažně vyhledávali, aby při té obecní konfessi české, kterouž někteří augšpurskou jmenují, na sněmě obecném léta tisícího pětistého sedmdesátého pátého sepsané a J. Mti. cís., císaři Maximilianovi slavné a svaté paměti, panu otci našemu nejmilejšímu, podané (kteráž tak, jakž jsme toho jistou správu vzíti i také z psaní vlastní rukou J. cís. Mti. pana otce našeho nejmilejšího, psaných vyrozuměti ráčili, ano i některé hodné paměti při dckách zemských toho se vynášly, ihned tehdáž

od J. Mti. povolena byla) i při tom mezi sebou v předmluvě též konfessí obsaženém porovnání, ano také při jiných svých v témž sněmu zejména doložených a náboženství jich se dotýkajících žádostech zůstaveni byli a též náboženství své křesťanské pod obojí volně a svobodně bez překážky každého člověka, provozovati mohli, to vše, aby od nás jim stavům dostatečně potvrzeno bylo, jakž týž artikul a žádost jich do dotčeného sněmu a týž sněm ve dcky zemské do kvaternu sněmův obecných zeleňého leta tisícího šestistého osmého v pondělí po neděli Exaudi pod literou K 8 slovo od slova vložený a vepsaný to v sobě šře obsahuje a zavírá; my pak nemoha na onen čas pro jiné veliké potreby, pro kteréž tehďáž ten sněm rozepsán byl, kteréž žádného odkladu trpěti nemohly, toho potvrditi, odkladu do budoucího sněmu ke čtvrtku před svatým Martinem tehďáž nejprve příštím terminovaného k dalšímu těch všech věcí zavírání jsme milostivě žádati a mezi tím, dokudž by koliv se to tak na sněmu obecném nevykonalo, je, stavy pod obojí, aby své náboženství volně provozovati mohli a do vyřízení a na místě postavení téhož artikule k žádným artikulům, což by tak v proposití od nás stavům přednášeno bylo, přistupovati, je uvažovati, ani o nic jednati povinni nebyli, opatřiti ráčili, jakž táž milostivá žádost a opatření naše plněji svědčí; podle kteréhožto předešlého zůstání sněmovního, když sněm k témuž dni, totiž ke čtvrtku před svatým Martinem položený z jistých příčin od nás odložen a potom jiný sněm ke dni outernímu po svatém Pavlu na víru křesťanskou obrácení mandátem naším rozepsán a na hrad Pražský položen byl a dotčení stavové pod obojí, podavše nám znovu dotčené konfessí a snešení své společné, nepřestávali toho při nás, jakožto králi a pánu svém, netoliko skrze své snažné, poddané a ponížené prosby, ale i skrze znamenité a vzáctné přimluy vyhledávati, abychom k žádosti týchž stavův

pod obojí, věrných a milých poddaných našich, milostivě povoliti ráčili. Majíce my to vše s nejvyššími ouředníky a soudci zemskými a radami našimi království českého v našem císařském a královském bedlivém uvážení, nepominuli jsme na poníženou a poddanou prosbu týchž pánův, rytířův, Pražan a jiných vyslaných z měst, ze všech tří stavův království tohoto našeho českého pod obojí tělo a krev Pána Ježíše Krista přijímajících a k též konfessí se přiznávajících, věrných poddaných svých milých, všem třem stavům království tohoto, věrným poddaným našim, sněm obecní ke dni pondělnímu po neděli, jenž slove Rogationum jinak Křížová, léta tohoto tisícího šestistého devátého mandáty svými královskými rozepsati, na hrad Pražský položiti a v týchž mandátích vůbec vyšlých mezi jinými toho zjevně doložiti, že při tomto sněmu ten artikul o náboženství k zavření, na místě a konci postavení, do proposití sněmovní položiti, a kterak by všickni i jedenkaždý obzvláště, jak strana pod jednou, tak i pod obojí, a kteříž se k též konfessí, nám předešle od nich podané, přiznávají, náboženství své beze všech překážek a outiskův ode všech lidí, buď duchovních anebo světských, vykonávati mohli, je v tom náležitě opatřiti chtíti ráčíme, jakž tíž mandátové naši, jichž jest datum na hradě Pražském v sobotu po neděli Jubilate léta tohoto tisícího šestistého devátého, v tom artikuli to v sobě obsahují a zavírají.

K kterémužto obecnému tak od nás rozepsanému sněmu, když jsou se všickni tři stavové poslušně a poddaně najíti dali, a my podle naší milostivé zámlyvy v témž mandátu našem doložené jsme v proposití naší sněmovní předně ten artikul o náboženství položiti ráčili, tu jsou často dotčení všickni tři stavové sjednocení pod obojí žádost svou předešlou v spisu nám od nich podaném obnovili a za dostatečné opatření i jim toho dckami zemskými potvrzení poddaně prosili.

I chtějí my tomu, aby v tomto království mezi všemi třemi stavy, jakož stranou pod jednou, tak i často dotčenou stranou pod obojí, všemi věrnými a milými poddanými našimi, nyní i na budoucí časy všelijaká láska, svornost, pokoj a dobré srozumění, k vzdělání a zachování obecného dobrého pokoje zůstávati, každá strana náboženství své, v kterémž se spasení svého důvěřuje, volně a svobodně bez utiskování a všech překážek jedni druhým provozovati mohla, a aby se (jakož slušné jest) sněmovnímu snešení léta tisícího šestistého osmého učiněnému i také tomu mandátu našemu vůbec vyšlému (v kterémž jsme dotčené sjednocené stavy pod obojí k též konfessí se přiznávající za ty, kterýmiž jsou vždycky byli, totiž za své věrné, poslušné poddané pod milostivou ochranu naši ke všem řádům, právům a svobodám tohoto království náležející, na kteráž se povinnost naše královská, práva a zřízení zemská vztahují, vyhlásiti ráčili a i nyní vyhlašujeme) za dosti stalo, prohlédající jakož k dotčeným znamenitým přímluvám, tak i k mnohým a snažným prosbám těchž stavů pod obojí a k mnohým věrným a platným od nich nám po všecken čas našeho šťastného nad nimi kralování v skutku prokázaným službám, z těch ze všech i jiných mnohých příčin s dobrým rozmyslem, naším jistým vědomím, mocí královskou v Čechách, s radou nejvyšších ouředníkův, soudcův zemských a rad našich, takto jsme ten artikul o náboženství při tomto nyní se na hradě Pražském držícím obecném sněmě se všemi třemi stavy tohoto království ustanoviti, zavřítí a je, stavy pod obojí, tímto majestátem naším opatřiti ráčili a opatrujeme.

Předně, jakož prve to zřízením zemským A 32 utvrzeno jest, co se víry dotýče, pod jednou způsobou a pod oběma, aby se neutiskovali, než spolu byli za jednoho člověka jako dobří přátelé, též strana strany aby nehaněla, toho se při téměř zřízení

zemském v tom artikuli zouplna zůstavuje a tím sobě oboje strany na budoucí časy zavázány jsou a býti mají pod pokutami týmž zřízením zemským vyměřenými.

A poněvadž strana pod jednou v tomto království náboženství své volně a svobodně provozuje a strana pod obojí k též konfessí české se přiznávající jí v tom žádné překážky neb vyměření nečiní, aby tedy v tom rovnost zachována býti mohla, protož jim k tomu povolovati, moc a právo dávati ráčíme, aby i často dotčení sjednocení stavové pod obojí, jakž stav panský, rytířský, tak i Pražané, Horníci a jiná města s lidmi poddanými jich a summou všickni, kteříž se koliv k dotčené konfessí české, někdy slavné a svaté paměti císaři Maximiliani, panu otci našemu nejmilejšímu, při sněmu obecním léta tisícího pětistého sedmdesátého pátého a nyní znovu nám podané (při kteréž je milostivě zůstavovati ráčíme) přiznali a přiznávají, žádného nevymínující, tolikéž náboženství své křesťanské pod obojí podle též konfessí a svého mezi sebou učiněného porovnání a sjednocení, volně a svobodně všudy a na všelikém místě provozovati a vykonávati, při víře a náboženství svém, též i při kněžstvu a řádu církevním, kterýž mezi nimi jest anebo od nich nařízen bude, pokojně zanechání býti mohli a to až do křesťanského dokonalého obecného porovnání o náboženství v svaté říši. A kompaktáty již prve na sněmu obecním léta tisícího pětistého šedesátého sedmého minulými a z privilegium zemského i jinde vypuštěnými se spravovati povinni býti nemají, nejsou a nebudou.

Dáleji také týmž stavům pod obojí tuto zvláštní milost činiti a jim, všem třem stavům pod obojí k též konfessí se přiznávající, konsistoř Pražskou dolejší v moc a opatrování jejich zase dávati a k tomu milostivě povolovati ráčíme, aby tíž sjednocení stavové pod obojí touž konsistoř kněžstvem svým podle též

konfessí a snešení svého obnoviti a též kněžstvo jak české tak německé podle ní řídití dáti anebo řízené na své kollatury bez všelijaké překážky arcibiskupa pražského anebo kohožkoliv jiného dosazovati, přijímati, nicméně i akademii pražskou od starodávna straně pod obojí náležející, kterouž jim stavům se vším jejím příslušenstvím tolikéž v moc jejich milostivě dávati ráčíme, tak aby ji muži hodnými a učenými osazovati, dobré, chvalitebné řady nařizovati a nad tím obojím z prostředku svého jisté osoby za defensory naříditi mohli.

Mezi tím pak, dokudž by se toho koliv od nich nevykonalo, mají nicméně tíž stavové pod obojí všichni při tom, což svrchu psáno jest, aby náboženství své volně a svobodně všudy provozovati mohli, zouplna zanecháni býti. A kolikkoliv osob tíž sjednocení stavové pod obojí z prostředku svého za defensory nad touž svou konsistoří a akademií pražskou z společného svého snešení ze všech tří stavův v rovném počtu nařídí a je nám, jakožto králi a pánu svému, zejména poznamenané podají, chceme a máme ty všechny osoby, kteréž nám tak poznamenané podány budou, žádného z nich nevypouštějíc a mimo tu povinnost, kteráž jim od stavův svěřena bude, jim žádných jiných povinností neb instrukcí nedávajíc, ode dne podání nám téhož poznamenaní ve dvou nedělích pořad zběhlých k tomu potvrditi a je za takové defensory vyhlásiti. Pakli bychom pro jiná zaneprázdnění naše neb jakékoliv jiné příčiny v tom času svrchu oznámeném jich potvrditi nemohli a nepotvrdili, tehdy mají předce nad tím obojím za defensory zůstati, to vše řídití a konati moc jmíti, jako by od nás k tomu potvrzení a vyhlášení byli. A umřel-li by kdy který z nich, tehdy na místo toho z světa sešlého tíž stavové pod obojí při tehďáž nejprv příštím sněmě budou moci jiného k těm živým pozůstávajícím voliti a přidati. Což se i na časy potomní vždycky způsobem svrchupsaným

jakož od nás, dědicův našich a budoucích králův českých, tak i od nich, stavův a defensorův, řídití a konati má.

Jestliže by kdo také z týchž sjednocených všech tří stavův tohoto království pod obojí mimo ty kostely a chrámy Boží, jichž v držení jsou, a kteříž jim prve náležejí (při nichž pokojně zůstavení a zanecháni býti mají), ještě buď v městech, v městečkách, vesnicích aneb kdekoliv jinde chtěl nebo chtěli víceji chrámův neb kostelův k Boží službě aneb také školy pro vyučování mládeže vystavěti dáti, toho jakož stav panský, rytířský, tak Pražané, Horníci a jiná města, všickni společně i jedenkaždý obzvláště, volně a svobodně každého času učiniti moci bude a budou, bez překážky každého člověka všelikteraké.

A jakož v nejedněch městech našich královských i Její Mti. císařové, jakožto králové české, z obojího náboženství, totiž pod jednou a jich, pod obojí, pospolu bydlejí, protož tomu obzvláště chtíti a o tom poroučeti ráčíme, aby pro zachování lásky a svornosti každá strana náboženství své volně provozovala, kněžními svými se řídila a spravovala, a jedna strana druhé v jejím náboženství a řádích žádného vyměřování nečinila, provozování náboženství, mrtvých těl v kostelích a na krchovích pochovávání a zvonění nebránila.

Také již po dnešní den žádný jak z vyšších svobodných stavův, tak ani města, městečka i také sedlský lid od vrchností svých ani žádného jiného duchovního ani světského člověka nemají a nemá od svého náboženství odtiskován a k náboženství strany druhé mocí ani nižádným vymyšleným způsobem přinucován býti.

A že to vše, což svrchu psáno, od nás pro zachování lásky a svornosti věrně míněno a nařízeno jest, protož přiříkáme slovem svým královským, že tíž všickni sjednocení tři stavové království našeho českého pod obojí k též konfessí české se

přiznávající, nyní i budoucí potomci jich při tom při všem, což se svrchu píše, od nás, dědicův našich i budoucích králův českých zouplna, v celosti, bez přerušeni zůstaveni a chráněni býti mají, nebo je také v tom ve všem při tom pokoji v svatě říši o náboženství, jenž religionsfryd slove, učiněném, jakožto přední oud svatě říše zůstavujeme a zanecháváme, v čemž se jim nemá od nás, dědicův našich a budoucích králův českých, ani od žádného jiného duchovního ani světského člověka překážky žádné činiti na časy budoucí a věčné.

A proti tomuto veš dotčenému o náboženství učiněnému pokoji a jich, stavův pod obojí, od nás stalému opatření žádná poručení a nic takového, což by jim v čem nejmenším překážku aneb změnění toho učiniti mohlo, od nás, dědicův našich a budoucích králův českých ani od žádného jiného vycházeti ani přijímáno býti nemá, a byť pak i vyšlo, neb od kohokoliv přijato bylo, tehdy nemá to moci žádné míti, ani v té věci co buď právně anebo bez práva více souzeno aneb vyřknuto býti. Za kteroužto příčinou předešlá všelijaká proti dotčené straně pod obojí, a kteříž se k též konfessi české přiznávají, odkudkoliv vyšlá poručení a mandáty vyzdvihovati, mořiti, kaziti a v nic obracovati ráčíme. Takže to vše i nyní i předešlé jich stavův při nás potvrzení téhož artikule vyhledávání, a cožkoliv mezi tím až posavad se zběhlo, není a býti nemá jim, všem třem sjednoceným stavům tohoto království, společně i obzvláště k nižádné ouhoně a újmě jich dobrých pověstí a jakékoliv obtížnosti. Což jim také od nás i budoucích králův českých ničímž zlým spomináno a zjinačováno býti nemá, nyní, na časy budoucí a věčné.

Přikazující všem nejvyšším ouředníkům, soudcům zemským, a radám svým, též všem stavům a obyvatelům tohoto království, věrným milým, nyní i budoucím, abyšte je, pány, rytířstvo, Pražany, Horníky i všecka města, všechny tři stavy

tohoto království se všemi lidmi poddanými jich a summou všecku stranu pod obojí k též konfessi české se přiznávající, při tomto našem opatření a majestátu ve všech jeho artikulích, zněních a sentencích zůstavili a chránili, žádných jim v tom překážek nečiníce, ani komu jinému činiti nedopouštějíce pod uvarováním hněvu a nemilosti naší. A kdož by se čeho toho koliv buď z duchovních anebo světských lidí k přerušeni tohoto majestátu dopustil, máme a povinni býti ráčíme s dědici a budoucími králi českými a s stavy tohoto království k takovému každému jakožto k rušiteli obecného dobrého pokoje hleděti a stavy při tom chrániti a obhajovati, tak a tím vším způsobem, jakž artikul v zřízení zemském o obhajování země, řádu a práva vyměřuje. Naposledy prikazovati ráčíme větším i menším ouředníkům desk zemských království našeho českého, aby pro budoucí pamět tento majestát náš na relací sněmovní, kteráž při tomto sněmě ode všech tří stavův tohoto království ke dckám zemským učiněna býti má, ve dcky zemské vložiti a vepsati a potom tento originál k jiným svobodám neb privilegiím zemským na Karlštejn položiti dali.

Tomu na svědomí pečeti naši císařskou k tomuto listu a majestátu našemu přivěsiti jsme rozkázati ráčili.

Dán na hradě našem Pražském ve čtvrtek po svatém Prokopu, léta Páně tisícího šestistého devátého a království našich římského třicátého čtvrtého, uherského třicátého sedmého a českého též třicátého čtvrtého.

Rudolf, m. p.

Adamus de Sternberg, supremus burggravius Pragensis.

Ad mandatum Sacrae Caes. Maiestatis proprium,

Paulus Michna.